Lange Kleiweg 30
Postbus 5301
2280 HH Rijswijk ZH
Tel 088 227 77 00
www.cbr.nl

Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
de heer M.G.J. Harbers
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
-	CDS20230087/APE/PVE	26 april 2023

Doorkiesnummer	In behandeling bij	E-mail
(088) 227 60 03	Directie	persoonlijke gegevens

Onderwerp: aanbieding rapportage examenafname eerste kwartaal 2023

Geachte heer Harbers,

Eind maart 2021 hebben wij het plan van aanpak examenafname ingediend bij uw ministerie. In dit plan zijn de maatregelen opgenomen om de gemiste examen- en toetsmomenten, als gevolg van twee corona-lockdowns in te halen. Door deze lockdowns heeft de dienstverlening van het CBR in 2020 en 2021 in totaal ruim vijf maanden stilgelegen. Hierdoor werden bijna 800.000 examens en toetsmomenten gemist.

Conform afspraak sturen wij u bij deze de rapportage over de uitvoering van dit plan. Dit betreft de rapportage tot en met het eerste kwartaal van 2023.

Stand van zaken eind eerste kwartaal 2023: inhaalslag bij theorie-examens en rijtesten afgerond en vrijwel alle rijtesten en theorie-examens kunnen binnen kpi gereserveerd worden

In de kwartaalrapportage is af te lezen dat eind 2022 de inhaalslag bij de theorie-examens en de rijtesten volledig is afgerond (in totaal bijna 470.000 extra theorie-examens en rijtesten). Bij de rijtesten was dit al sinds september 2022 het geval. Dit heeft ook zijn weerslag op de reserveringstermijnen. Ultimo maart 2023 konden nagenoeg alle theorie-examens en rijtesten binnen de kpi van 4 weken gereserveerd worden.

Reserveringstermijn praktijkexamens vrij stabiel met aanzienlijke verschillen tussen locaties

Bij de praktijkexamens B zien we dat de reserveringstermijnen sinds het voorjaar van 2022 geleidelijk dalen van 21 weken in april 2022 naar iets minder dan 12 weken eind oktober 2022. In het vierde kwartaal van 2022 zien we de reserveringstermijnen weer iets oplopen. In het eerste kwartaal van 2023 zijn de reserveringstermijnen gestabiliseerd en liggen deze ultimo maart gemiddeld rond de 16 weken voor het eerste B-examen. Er zijn aanzienlijke verschillen tussen de 54 locaties voor praktijkexamens. Deze variëren van 1 week op sommige locaties in de regio tot 22 weken op locaties in de Randstad.

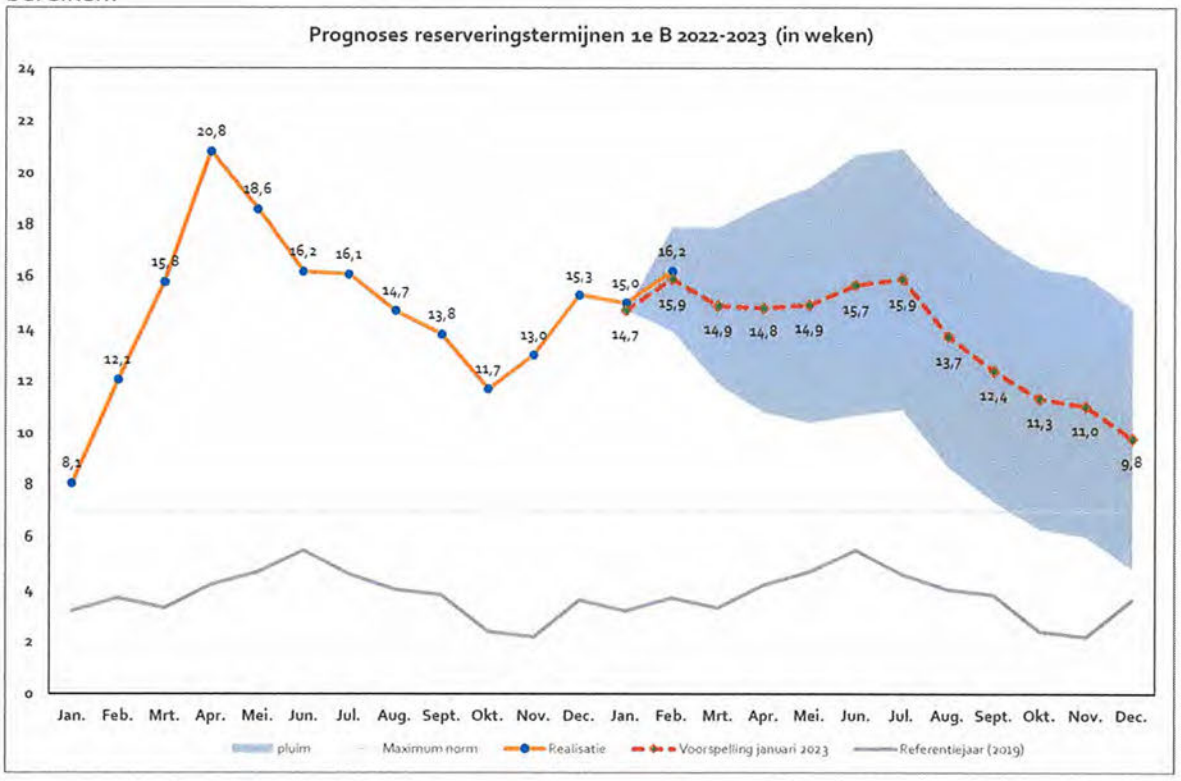
corp · 403 · 0819

De oorzaak van de relatief hoge reserveringstermijnen is drieledig. Enerzijds vanwege het besluit om in 2023 weer het volledige kwaliteitsborgingsprogramma uit te voeren. Vanuit capaciteitsoverwegingen is dit in 2021 en 2022 alleen risicogestuurd ingezet maar voor 2023 wil het CBR weer voldoen aan de wettelijke eisen die gelden voor na- en bijscholing. Naast de wettelijke verplichting acht het CBR kwaliteitsborging ook van belang om als publieke dienstverlener aantoonbaar de kwaliteit van een van de kerntaken (het afnemen van examens) op orde te hebben. De consequentie is wel dat daardoor minder examencapaciteit beschikbaar is. Anderzijds is het CBR vanwege de verschillen in reserveringstermijnen tussen regio en Randstad gestart met een operatie om examencapaciteit te verplaatsen van de regio naar de Randstad. Ook hierdoor zijn de reserveringstermijnen tijdelijk iets opgelopen. Ten slotte is de vraag naar examens meer toegenomen dan eerder verwacht. Op basis van cijfers van het CBS is de vraag, met name als gevolg van migratie, bovenwaarts bijgesteld.

Voor wat betreft de beroepsexamens (theorie en praktijk) hebben we er gedurende de gehele coronapandemie (en daarna) actief op gestuurd om de reserveringstermijnen binnen de kpi's te houden. Dat is over het algemeen goed gelukt al zien we in het laatste kwartaal de druk bij met name de praktijkexamens voor taxi en personenvervoer oplopen waardoor de kpi's licht overschreden worden. In overleg met de branche worden maatregelen voorbereid om de reserveringstermijnen weer te drukken.

Prognose: tot na de zomer huidige niveau daarna daling tot gemiddeld 10 weken aan het einde van het jaar

Het CBR maakt elke 6 maanden, samen met externe expertise, een prognose voor de ontwikkeling van de reserveringstermijnen. De huidige reserveringstermijnen zijn vrijwel conform de prognose die eerder dit jaar is opgesteld. De vraag naar examens is zeer hoog en voor de komende maanden is de verwachting dat de reserveringstermijnen op het huidige niveau blijven. Na de zomer zullen de reserveringstermijnen gaan dalen om ultimo 2023 een gemiddelde van circa 10 weken te bereiken.

De verwachte daling na de zomer is het gevolg van een iets afnemende vraag in de tweede helft van het jaar (regulier seizoenspatroon), maar met name als gevolg van de verdere uitbreiding van capaciteit doordat nieuwe examinatoren uit de opleiding stromen en gaan starten met het afnemen van examens. Sinds maart 2021 hebben 82 nieuwe examinatoren met succes de opleiding afgerond en zijn inmiddels aan het werk. Daarnaast zijn er vanaf januari 2023 52 kandidaat-examinatoren met de opleiding gestart die na de zomer examens gaan afnemen en die een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het verder laten dalen van de reserveringstermijnen. Met deze nieuwe examinatoren stopt de werving niet. Op dit moment loopt een grote wervingscampagne via social media en bioscopen in de Randstad om nieuwe examinatoren te werven voor twee nieuwe opleidingsklassen die gepland staan in september en december van dit jaar. De eerste opbrengsten van deze campagne, in termen van aantallen geïnteresseerde sollicitanten, stemmen zeer positief.

Wachttijden bij rijscholen lopen verder op

De langere reserveringstermijnen voor de examens houden vrijwel gelijke tred met de wachttijden bij rijscholen. Uit het meest recente onderzoek van het CBR onder rijscholen blijkt dat de gemiddelde wachttijd voordat kandidaten aan de rijopleiding kunnen beginnen 20 weken bedraagt. Eind 2022 was dit nog 15 weken. De problematiek die door corona is ontstaan raakt dus iedereen in de keten en leidt er toe dat opleidingstrajecten, tot en met het examen, veel langer duren dan voor corona.

Slagingspercentages fluctueren tussen 50-52%

Naast maatregelen om de examencapaciteit uit te breiden, is een belangrijke andere factor om de reserveringstermijnen te verkorten het verkleinen van de vraag naar examens door hogere slagingspercentages. In het plan van aanpak uit maart 2021 was als doelstelling opgenomen een stijging van de slagingspercentages met 10 procentpunt tot 60% (een stijging met 1 procentpunt staat gelijk aan het verkorten van de reserveringstermijn met een kleine week, 10 procentpunt stijging zou de reserveringstermijn met circa 8 weken in kunnen korten). Aanvankelijk zag het CBR het slagingspercentage stijgen, maar sinds het voorjaar van 2022 zien we de slagingspercentages weer geleidelijk dalen en fluctueert het sinds september 2022 rond de 50-52%. Dit is marginaal hoger dan het niveau voor de coronapandemie. Het CBR blijft dan ook oproepen tot het verbeteren van de slagingspercentages door te investeren in een goede rijopleiding waar kandidaten goed worden voorbereid en pas op examen komen als ze er ook echt klaar voor zijn. Het advies Roemer biedt goede aanknopingspunten voor deze kwaliteitsslag.

Inzet noodmaatregelen

In het plan van aanpak is een aantal noodmaatregelen opgenomen mochten de reserverings-termijnen op onaanvaardbare niveaus komen. Als grens is een gemiddelde reserveringstermijn voor het eerste B-examen van 14 weken genoemd. De noodmaatregelen betreffen het tijdelijk niet aanbieden van de tussentijdse toets, het tijdelijk niet aanbieden van het faalangstexamen en het tijdelijk verhogen van de examenleeftijd van 17 naar 18 jaar. De huidige gemiddelde reserveringstermijnen liggen op dit moment boven het niveau van 14 weken en naar verwachting zal dit tot na de zomer zo blijven alvorens te gaan dalen.

Het CBR heeft het vertrouwen dat de reserveringstermijnen na de zomer geleidelijk gaan dalen. De komende maanden zullen deze naar alle waarschijnlijkheid echter rond het huidige niveau blijven fluctueren. In de komende weken gaat het CBR graag met het departement en de branche in overleg of en op welk moment de inzet van één van de noodmaatregelen gewenst is. Ondanks dat het CBR niet graag overgaat tot deze stap is het tijdelijk schrappen van de tussentijdse toets daarbij, in de ogen van het CBR, de meest voor de hand liggende maatregel gegeven de verwachte opbrengst in termen van capaciteit die dan vrijvalt (gemiddeld circa 7.000 extra examenplaatsen

per maand) en de uitvoerbaarheid. Daarbij zijn meer varianten van de maatregel denkbaar dan alleen het generiek schrappen van alle tussentijdse toetsen op iedere locatie. Maatwerk op die locaties waar de reserveringstermijnen boven een bepaald niveau zitten, zou een mogelijke variant kunnen zijn die het CBR graag nader onderzoekt indien het inzetten van een noodmaatregel opportuun wordt geacht.

Mocht u naar aanleiding van de rapportage nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard graag bereid deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

drs. A. Pechtold,
algemeen directeur

drs. J.J. Hulzing
directeur bedrijfsvoering